

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра полоністики і перекладу

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЛЕКСИЧНОЇ СИСТЕМИ
ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ
підготовки магістра

Луцьк – 2021

Силабус вибіркової навчальної дисципліни «**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЛЕКСИЧНОЇ СИСТЕМИ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ**» підготовки магістра, галузі знань **03 Гуманітарні науки**, спеціальності **035 Філологія**, за освітньою програмою **Мова та література (польська)**. Переклад.

Розробник: кандидат філол. наук, доц. кафедри полоністики і перекладу *Моклиця А. В.*

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри полоністики і перекладу

протокол №1 від 27 серпня 2021 року.

Завідувач кафедри:

(проф. Сухарева С. В.)

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки; 035 Філологія; Мова та література (польська). Переклад /магістр/	Вибіркова
Кількість годин/кредитів / 120 / 4		Рік навчання 1-й
		Семестр 1-ий
ІНДЗ: є		Лекції 20 год.
		Практичні 16 год.
Мова навчання польська	Лабораторні 0 год.	
	Самостійна робота 76 год.	
	Консультації 8 год.	
	Форма контролю: залік	

II. Інформація про викладача

ППП Моклиця Андрій Володимирович

Науковий ступінь кандидат філологічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри полоністики і перекладу

Контактна інформація +0380954318088, andrij.moklytsya@gmail.com

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис дисципліни

1. Анотація

Курс охоплює основні тенденції розвитку лексичної системи польської мови, як-от: інтернаціоналізація, глобалізація, посилення впливу розмовної мови, економія мовних засобів, експансія загальнопольського варіанту мови. У межах курсу розглядаються також лексико-словотвірні аспекти питання: продуктивні способи словотвору у сучасній польській мові, творення скорочень, аббревіатур, фемінітивів.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – проаналізувати ключові тенденції і явища, пов'язані з функціонуванням лексичної системи польської мови (характерні для останніх десятиліть) і сформувати цілісну картину змін і тенденцій.

Основні завдання курсу: осмислити наукові аспекти вивчення динаміки лексичної системи польської мови; розглянути прояви у мові таких тенденцій, як глобалізація, інтернаціоналізація, посилення розмовності, вульгаризація, уніфікація; простежити основні способи творення неологізмів і неофразеологізмів; проаналізувати взаємозалежність мовних і суспільно-культурних процесів останніх років; простежити характерні тенденції у лексичній системі польської мови на матеріалі конкретних текстів (передусім інтернет-джерела); навчитись проводити самостійні дослідження з проблем динаміки лексичного складу польської мови.

Компетентності:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність працювати в команді та автономно.
- Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність проведення досліджень на належному рівні.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Програмні результати навчання:

- Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.
- Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.
- Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.
- Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.
- Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

- Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).
- Дотримуватися правил академічної доброчесності.
- Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.
- Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.
- Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в галузі мовознавства та перекладознавства.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ бал
Змістовий модуль 1. Tendencje rozwojowe leksyki polskiej						
Temat 1. Polscy badacze o tendencjach rozwojowych leksyki języka polskiego	13	2	2	1	8	ДС, ДБ, Р, РЗ, 5
Temat 2. Tendencja do ekonomiczności słownictwa (kompozycja, skrótowce, uniworsbizacja)	13	2	2	1	8	ДС, ДБ, Р, РЗ, 5
Temat 3. Produktywne mechanizmy tworzenia nowych wyrazów. Feminizacja nazw i tytułów kobiet	16	3	2	1	10	ДС, ДБ, Р, РЗ, 5
Temat 4. Pojęcia o nacechowaniu emocjonalnym we współczesnym języku polskim. Brutalizacja języka	16	3	2	1	10	ДС, ДБ, Р, РЗ, 5
Temat 5. Ekspansja języka ogólnego	16	3	2	1	10	ДС, ДБ, Р, РЗ, 5
Temat 6. Tendencje rozwojowe frazeologii	15	2	2	1	10	ДС, ДБ, Р, РЗ, 5

Temat 7. Zapożyczenia we współczesnym języku polskim. Globalizacja języka. Internacjonalizacja leksyki	16	3	2	1	10	ДС, ДБ, Р, РЗ, 5
Temat 8. Słownictwo potoczne we współczesnej polszczyźnie	15	2	2	1	10	ДС, ДБ, Р, РЗ, 5
Разом за модулем 1	120	20	16	8	76	40
Види підсумкових робіт (за потреби)						Бал
Онлайн тести						-
ІНДЗ						60
Всього годин/ Балів	120	20	16	8	76	100

Форма контролю*: ДС - дискусія, ДБ - дебати, Т - тести, ТР - тренінг, РЗ/К - розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/РС - індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ - робота в малих групах, МКР/КР - модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р - реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

4. Завдання для самостійного опрацювання

1. Дайте відповідь на питання: які фемінітиви вживаються у сучасній польській мові віддавна, а які з'явилися в останні роки?
2. Прочитайте поданий текст і знайдіть у ньому розмовні форми. Які функції вони виконують в тексті?

Andrzej Pilipiuk. Wampir z MO

Marek popłył wesoło swoim maluszkiem ulicą Radzymińską. Po zmianie filtra powietrza auto puło aż miło. Silnik grał jak płuca nałogowego palacza.

- Dawno już trzeba było zrobić ten remont. - Uśmiechnął się pod nosem. - Jeszcze nad hamulcami trzeba chwilę podłubać i tę dziurę, co wyrzewiała w podwoziu, trzeba załatać. O cholera!

Za późno spostrzegł, że wpakował się prosto w pułapkę. Na chodniku parkował milicyjny polonez. Funkcjonariusz zamachał lizakiem. W pierwszej chwili wampir chciał dodać gazu i uciekać, ale jak na złość obok poloneza stał jeszcze motocykl. I to jakiś lepszy, nie byle wueska. Ślusarz, klnąc pod nosem, zjechał na pobocze. Gliniarz podszedł.

- Dzień dobry, prawo jazdy, papiery wozu...

- Eeee... - wykrztusił ślusarz. - Problem w tym, że ja nie mam prawa jazdy.

- Zostawiliście w domu? - Gliniarz był chyba tego dnia nastawiony do społeczeństwa pozytywnie i wyrozumiale.

- Tak, w domu - zełgał wampir. - Zapomniałem zabrać.
- Zatem dowodzik osobisty.
- Też nie zabrałem.
- No co wy, obywatelu, przecież człowiek bez dowodu w ogóle nie istnieje. - Gliniarz spoważniał, ale jeszcze nie kazał wysiadać.

Ślusarz uznał, że jest cię szansy, by wypłatać się z kabały.

- Tak sobie myślę, może ma pan ochotę porozmawiać ze znanym kompozytorem? - Nieznacznym ruchem wyciągnął z kieszeni na piersi rożek zielonego banknotu z Chopinem.

- Niestety, nie dzisiaj - pokręcił głową mundurowy. - Innym razem z przyjemnością, ale dziś akurat jak na złość mamy limit do złapania.

Drugi policjant skończył konsultacje przez radiotelefon, wysiadł z poloneza i podszedł. Minę miał grobową.

- Czyj to samochód? - zapytał.

Teraz dopiero ślusarz zrozumiał, że ma naprawdę przerąbane.

- Mojego wujka, Apolinarego Nowaka - powiedział z rezygnacją.

- To by się nawet zgadzało - mruknął gliniarz. - Tylko że ten pański wujek nie żyje od czterech lat. Autko zapisał panu w testamencie czy jak? Samochód należało już dawno przerejestrować.

- Eee...

- No cóż, w takim razie zapraszamy na komisariat, tam pan sobie wszystko przypomni ze szczegółami. I to, jak się pan z wujkiem umówił, i dlaczego nadal jeździ pan autem, i może nawet jaka była przyczyna zgonu wujaszka.

Kwadrans później Marek skuty kajdankami jechał już nyską na komendę. Ławka była twarda. Autem trzęsło na każdym wyboju. Linoleum cuchnęło. Kratki w oknach też nie nastrojały optymistycznie.

- Diabli nadali - pomyślał. - Leżę i kwiczę...

Sprawa z samochodem była kompletnie beznadziejna. Ślusarz wyuczył się jeździć autem jeszcze w czasie drugiej wojny światowej. Problem w tym, że już wówczas, będąc wampirem, nie mógł sobie zrobić zdjęcia, a co za tym idzie - nie miał jak wyrobić prawa jazdy. Doszedł więc do logicznego wniosku, że przecież może jeździć bez. Przez cztery dekady, o ile oczywiście miał jakieś cztery kółka, jeździł i nic się nie działo. Udawało mu się jakoś unikać kontroli. Aż do teraz. Z maluszkiem był podobny problem. Marek zebrał pieniądze, ale nie mógł zrobić przedpłat. Za parę groszy ekstra wręczonych pod stołem wóz kupił na siebie jeden jego ciepły znajomek i także na siebie zarejestrował.

Nim Marek zdołał obmyślić jakiś błyskotliwy plan zrobienia gliniarzy w konia, dojechali na miejsce. Nyska wjechała na dziedziniec podwórza przy Cyryla i Metodego. Marka poprowadzili tylnym wejściem, po betonowych schodkach na piętro. Po drodze przez otwarte drzwi zobaczył salę odpraw. Czterej milicjanci rozłożyli na szerokich stołach ekwipunek zomo. Wzmacniane stałą buciory, tarcze z grubego plastiku, pały, hełmy z przyłbicami. Sprawdzali rutynowo wiązania tarcz, rzemienie pałek, zasłony kasków. Jeden przewlekał nowe sznurówki w kilku parach trepów.

Ulala... - pomyślał wampir na ten widok. Po południu szykuje się na mieście jakaś grubsza zadyma...

Konwojenci wepchnęli go do pokoju przesłuchań. Za biurkiem siedział młody glinowinka w stopniu szeregowca.

- Proszę siadać - wskazał zydel - i zeznawać! Najpierw imię i nazwisko.

- Olgierd Kowalski - zełgał wampir.

- Adres?

- Łochowska jeden przez dwadzieścia dziewięć - kolejne kłamstwo spłynęło gładko z ust.

W sąsiednim pokoju chyba kogoś bili, bo dobiegał stamtąd łomot i jakieś skowoty. Niewykluczone też, że dźwięki nagrano wcześniej i teraz puszczano z magnetofonu, by zmiękczyć zatrzymanych.

- Proszę własnymi słowami opisać przebieg zdarzenia.

- Jadę sobie spokojnie ulicą, nie łamię żadnych przepisów, a tu naraz bez żadnego uzasadnionego powodu zostaję zatrzymany...

- Proszę nie opowiadać bajek - zdenerwował się gliniarczyk, patrząc w notatkę służbową kolegów, którzy dokonali zatrzymania. - Przecież złamał pan przepisy, nie mając przy sobie prawa jazdy ani dowodu osobistego.

- Co do prawa jazdy zgoda, ale nie ma obowiązku noszenia dowodu osobistego!
- Obowiązku noszenia nie ma, ale jest obowiązek okazywania go w razie kontroli. Nie potrafiliście go okazać, a to oznacza kłopoty.

W tym momencie do pomieszczenia wszedł jakiś wyższy rangą gliniarz.

- Chodźcie no, szeregowy, pomożecie pięć minutek, rękę pokancerowałem na tej cinkciarskiej mordzie...

Pokazał pokrwawioną dłoń.

- Siedźcie, zaraz wracam - rzucił do Marka milicjant i wybiegł, zatraskując drzwi.

Wampir poderwał się i doskoczył do okna. Niestety, było zakratowane. Nie tędy droga. Drzwi od środka nie miały klamki.

Wyjście jest w sumie jedno, pomyślał. Trzeba udać trupa... Dla gliniarzy nieboszczyk na posterunku to grubszy problem. Wyniosą mnie cichcem, rzucą gdzieś w krzakach, albo i zakopią. No to się wykopię. Nie pierwszy raz, nie ostatni. A samochód może jakoś się potem odzyska...

Ułożył się wygodnie na lastriko, zamknął oczy i przestał oddychać. Glinowinka wrócił po chwili. Oczywiście najpierw powrzeszczał, potem kopnął aresztanta raz i drugi, wreszcie widząc, że ten nie reaguje, zmierzył mu puls. Potem miotał się po gabinecie przesłuchań jak dziki zwierz w klatce, aż na koniec pobiegł po zwierznika.

- Nie żyje!? - Dowódca rozpląnął się w uśmiechu. - To wspaniale! Właśnie tego było mi dziś trzeba!
- Nawet nie zdążyłem mu pałą przywalić - tłumaczył się przesłuchujący. - Może się milicji wystraszył i zawał miał albo coś! Ale nie możemy go pokroić, bo jak nie ma dokumentów, to nie da się wystawić aktu zgonu. A bez aktu zgonu nie wolno zrobić sekcji...

- Daj spokój, ten nieboszczyk to prawdziwy dar od losu. Jak na zamówienie! Mamy trupa... bez dokumentów. Czyli oficjalnie tak, jakby go wcale nie było... Przyda się do popołudniowej prowokacji!

- Myśli pan? - Szeregowy miał niepewną minę.

- Jestem absolutnie pewien! Przebrać go w mundur, na nosze i do sali odpraw!

Po chwili Marek, wystrojony jak stróż w Boże Ciało, wylądował na noszach piętro niżej. Czekają tu już około pięćdziesięciu funkcjonariuszy.

- Dobra. - Major poklepał się pałą po wnętrzu dłoni. - Omówimy szczegóły dzisiejszej akcji. Zadymę robimy na ulicy Strzeleckiej, odcinek na wschód od ulicy Szwedzkiej. - Końcówką pałki wodził po tablicy, na której narysowany był plan sytuacyjny. - Jest tam boczne wyjście z zakładów -Pollena-. A na końcu brama zajezdni autobusowej. O piętnastej kończy się zmiana. Udający robotli prowokatorzy atakują ulicą. Biegają ławą, uzbrojeni w pały i gazrurki. Członkowie zomo bronią się tutaj. Film z zajścia będzie na wszelki wypadek bez dźwięku. Kontakt z demonstrantami przy użyciu tarcz. Unikajcie pałowania, żeby nie trafić kogoś z prowokatorów. Wycofujecie się, porzucając trupa. Pięćdziesiąt metrów w tył, dochodzicie w to miejsce. Udajecie, że spostrzeegliście leżącego kolegę, dwie suki biorą tłum armatkami wodnymi, atakujecie do przodu ławą, otaczacie trupa, ściągacie karetkę.

- W karetce będą nasi ludzie? - zapytał ktoś.

- Nie, zupełnie przypadkowa załoga, obiektywni, niezależni, niepowiązani... To wspaniale uprawdopodobni całą akcję w oczach Zachodu. Zwijamy się, film musi trafić na biurko rzeczownika rządu jak najszybciej.

- Nie trzeba tego trupa zmasakrować trochę? - Jeden z zomowców krytycznie spojrział na Marka. - Za świeży jest.

- Wytarzamy w błocie i będzie dobrze. A teraz do wozów! Tworzymy dziś historię!

3. Знайдіть в польськомовному інтернеті тексти, які свідчать про вульгаризацію тексту. Чим мотивований цей процес.

4. Проаналізуйте онлайн словник польських неологізмів () і підготуйте інформацію про продуктивні способи творення слів.

5. Наведіть приклади часто вживаних англомовних запозичень. Чим вони мотивовані?
6. Дайте розширену відповідь на запитання: чому межа між загальною польською мовою і її діалектами поступово стирається?
7. Прочитайте книгу (або фрагмент) сучасного польського автора. Чи уживає він/вона розмовну лексику і фразеологію? Якщо так, то чи є серед цих слів і конструкцій нові елементи?
8. Прочитайте подані нижче тексти і вкажіть, які лексичні тенденції у них простежуються.

I

Miniony weekend w polskich kinach miał należeć albo do najnowszej części przygód Jamesa Bonda, albo do "Wesela", jeśli filmowi Wojciecha Smarzowskiego udało się utrzymać widownię na poziomie z poprzedniego tygodnia. Tymczasem największą popularnością cieszyła się ekranizacja komiksu "Venom 2: Carnage".

W okresie pandemii polski rynek kinowy upodobnił się do rynku amerykańskiego. Rodzime produkcje, choć wciąż chętnie oglądane, zeszły na drugi plan, a największą popularnością cieszą się hollywoodzkie tytuły. Przed kilkoma dniami, po raz pierwszy od momentu pojawiania się koronawirusa w Polsce, w końcu jakiemś filmowi udało się zgromadzić w kinach ponad milion osób. Od razu uczyniły to dwa tytuły: animacja "Psi Patrol: Film" oraz "Nie czas umierać".

Sukces najnowszego Bonda nie jest oczywiście żadną niespodzianką. Dwie poprzednie części słynnego cyklu wylądowały daleko ponad milionowym pułapem. W 2012 r. "Skyfall" zgromadził 1,676 mln widzów, zaś "Spectre" osiągnął jeszcze lepszy wynik – 1,751 mln widzów. Warto zresztą zauważyć, że wszystkie bondowskie produkcje z Danielem Craigiem poprawiały osiągnięcie poprzednika. Co ciekawe, Polska była jedynym krajem, w którym "Spectre" cieszył się większą popularnością niż "Skyfall". "Nie czas umierać" nie mógł więc sprzedać się słabo.

Z kolei "Psi Patrol: Film" nie był może zaliczany do najbardziej prestiżowych animacji bieżącego sezonu, jednak w naszym kraju produkcje dla młodych widzów z tzw. drugiego szeregu, co jakiś czas i dość regularnie, stają się dużymi przebojami. Tym razem padło na pełnometrażową wersję telewizyjnej kreskówki.

Natomiast sukces "Venoma 2: Carnage" jest sporym zaskoczeniem. Ekranizacja komiksu dokonała rzeczy, która wydawała się być niemożliwa. W okresie pandemii osiągnęła bowiem zdecydowanie lepszy wynik niż pierwsza część filmu. Na początku października 2018 r. podczas premierowego weekendu "Venom" zgromadził w polskich kinach 141 tys. osób. Tymczasem sequel zainteresował około 250 tys. widzów. Taką popularnością cieszyły się w naszym kraju tylko najgłośniejsze ekranizacje komiksu. A film wyreżyserowany przez Andy'ego Serkisa (tak, tego człowieka, który zagrał Golluma, King Konga, Cezara z "Planety małp", Snoke'a z "Gwiezdnych wojen") do takich raczej nie należy.

Warto zwrócić uwagę, że w pierwszej piątce powyższego zestawienia znajduje się tylko jedna polska produkcja. Na dodatek z ubiegłego roku. Nasz rynek kinowy upodobnił się do hollywoodzkiego, czy też ogólnie rzecz biorąc do zachodniego. Głównie za sprawą faktu, że w Stanach Zjednoczonych, w Europie Zachodniej, w Polsce w ostatnich kilkunastu miesiącach, w okresie pandemii, do kin chodzą głównie młodzi ludzie. A ci na ogół wolą oglądać hollywoodzkie produkcje.

II

Bombowce strategiczne B-2 są dla wojska USA tak ważne, że kiedy jeden się mocno nadpałił, naprawiano go trzy lata kosztem stu milionów dolarów. Po prostu zostało ich tylko 20 i pomimo reprezentowania technologii z lat 80., nadal są wyjątkowe. Teraz doszło do trzeciego wypadku w ich historii.

Wojsko USA początkowo o nim nie informowało, ale wiadomość wyciekła i trafiła do mediów. Maszyna uległa wypadkowi 14 września, we wtorek, około południa. Dzień później portal The Drive opublikował zdjęcie satelitarne bazy Whitemann w Kansas, na których widać rozbitego B-2, co ostatecznie potwierdza informację o wypadku.

Z oficjalnych komunikatów wojska USA, wydanych już po opisanu sprawy przez media, nie można się dowiedzieć nic konkretnego. Do wypadku miało dojść podczas zwykłego lotu treningowego bez uzbrojenia. W powietrzu B-2 doznał jakiejś awarii, która zmusiła załogę do awaryjnego lądowania w bazie Whitemann. Nikomu nic się nie stało.

III

Talibowie ponownie otworzyli szkoły średnie, ale tylko dla chłopców - informuje BBC News. W oświadczeniu wydanym przez rządzących fundamentalistów nie wspomniano ani słowem o kobietach i dziewczętach. - Przyszłość maluje się w mrocznych barwach - komentuje to jedna z uczennic, która marzyła o karierze prawniczki. Do szkół mają wrócić również jedynie nauczyciele płci męskiej.

Choć talibowie zarzekali się, że po przejściu władzy uszanują prawa kobiet żyjących w Afganistanie, z Kabulu i innych afgańskich miast płyną doniesienia o ich prześladowaniach, które przybierają na sile.

Talibowie zapewniali, że kobiety będą mogły wrócić do pracy i szkół oraz pełnić wysokie funkcje w administracji państwowej. Skończyło się na obietnicach. Do nowego rządu nie powołano ani jednej kobiety. Po cichu zlikwidowano także Ministerstwo Kobiet. W piątek 17 września na budynku byłego już urzędu pojawiła się tablica z informacją, że w miejscu tym znajduje się obecnie Ministerstwo Modlitwy.

IV

Afganistan został w ostatnich dekadach zasypany bronią z USA, przeznaczoną dla afgańskich sił zbrojnych i służb bezpieczeństwa. Teraz to wszystko wpadło w ręce talibów, którzy mocno się dozbroili. Choć nie tak bardzo, jak sugerują popularne grafiki krążące w sieci.

Lista zdobyczy talibów może robić wrażenie. Ponad setka różnych śmigłowców i samolotów. Tysiące różnych samochodów i pojazdów opancerzonych. Dziesiątki tysięcy sztuk broni. Do tego nowoczesne celowniki, gogle noktowizyjne, kamizelki kuloodporne i inne drobne wyposażenie.

Zmianę uzbrojenia przeciętnego bojownika talibów widać na ulicach Kabulu. Wielu z nich wymieniło swoje nieśmiertelne "kałachy", czyli różne karabinki z radzieckiej rodziny AK, na amerykańskie karabinki z rodziny M16, głównie M4. Do tego część z nich ma na nich nawet nowoczesne celowniki optyczne.

Widoczne stały się też "siły specjalne" talibów, czyli jednostka Badri 313. Jej członkowie są od stóp do głów ubrani w zdobyczne amerykańskie wyposażenie i z wyglądu pozornie mogą przypominać żołnierzy wojsk zachodnich. Mają nawet sprzęt noktowizyjny, którego brak był przez wiele lat piętą achillesową talibów.

Nie oznacza to, że nowi/starzy władcy Afganistanu po raz pierwszy mają styczność z taką bronią, bo już wcześniej posiadali pewne jej ilości. Część była kupiona na czarnym rynku, część zdobyta w walce z afgańskimi służbami, a część pozyskana wraz z ich członkami, którzy zdradzili i przystali do talibów ze wszystkim, co mieli na sobie. Jednak w efekcie błyskawicznego zdobycia Afganistanu w ciągu ostatnich trzech miesięcy, dozbroili się na nieporównywalnie większą skalę.

Методичні рекомендації до виконання завдань й оформлення матеріалів

1. Студенти працюють з вправами і завданнями, які викладач поширює на початку курсу (в електронному вигляді). Ці ж вправи і завдання використовуються для дистанційної і самостійної роботи.
2. Запропоновані завдання бажано друкувати на комп'ютері і зберігати у текстових форматах (txt, doc, pdf тощо). Як варіант – писати від руки і приносити викладачеві особисто або надсилати відскановані копії на пошту.
3. Виконувати вправи і завдання треба сумлінно, без використання принципу «копіювати –

вставити». Для перекладу можна використовувати онлайн словники, однак варто уникати програм перекладу цілих текстів (як google translate).

4. Особливу увагу звертати на грамотність у подачі мовного матеріалу (для цього бажано мати текстовий редактор з функцією перевірки польської орфографії, наприклад, безкоштовний пакет OpenOffice).

5. Роботи надсилати у визначений викладачем термін на вказану інтернет-адресу або приносити особисто.

6. У разі проблем з виконанням самостійних завдань, студент має право звернутись до викладача за консультацією (у режимі онлайн або на кафедрі).

IV. Політика оцінювання

Навчальний процес та контроль його результатів здійснюється згідно з [Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Політика викладача щодо студента:

1. Кожен студент, який не відвідував заняття з поважних причин, має право виконати низку завдань самостійно. Зразки завдань можна взяти у викладача.

2. На максимальний поточний бал (40) можуть претендувати тільки ті студенти, які регулярно відвідували практичні заняття.

3. Для позитивного результату студент зобов'язаний виконати принаймні частину запропонованих завдань.

4. Студент, що не відвідував лекції і практичні, а також не дуже старанно виконав самостійні завдання, може претендувати тільки на задовільну оцінку.

5. Усі самостійно виконані завдання приймаються до офіційно затвердженого дня заліку з дисципліни (через електронну пошту або подаються студентом особисто).

6. Основні завдання для самостійного опрацювання: вправи і творчі (творчо-пошукові) роботи.

7. Основний принцип співпраці: завжди іти назустріч студенту, який має бажання вчитись.

8. Передбачено можливість зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти ([докладніше – у Положенні](#)).

Політика академічної доброчесності:

Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності здійснюється згідно з [Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

V. Підсумковий контроль

Підсумкова робота – творче пошукове дослідження щодо проблем розвитку лексичної системи польської мови. Студент має самостійно обрати масив сучасних текстів (польськомовні інтернет-видання, онлайн газети, блоги тощо) і на цьому матеріалі проаналізувати реалізацію однієї або кількох лексичних тенденцій. Свої спостереження можна викладати у довільній формі (обсяг – від 5 сторінок друкованого тексту) і надсилати на електронну пошту (a_moklytsia@ukr.net), або приносити особисто.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Моклиця А. В. Домінантні образні засоби в польськомовній інтернет-рекламі. *Лінгвостилістичні студії*. 2020. Вип. 12. С. 150-159.
2. Моклиця А. В. Лексикологія сучасної польської мови: Навчально-методичні матеріали до курсу. Луцьк, 2018. 114 с. *Видання друге*. Гриф ВНУ імені Лесі Українки, рішення вченої ради (протокол № 10 від 22 червня 2011 р.)
3. Моклиця А. В. Лексико-граматична модель польськомовної інтернет-реклами. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич, 2020. Вип. 31. С.162-170.
4. Bąba S., Liberek J. *Ze studiów nad frazeologią współczesnego języka polskiego*. Poznań, 2011.
5. Bajerowa Irena. *Zarys historii języka polskiego 1939-2000*. Warszawa, 2003.
6. *Bogactwo współczesnej polszczyzny / pod red. P. Żmigrodzkiego i S. Przędzek-Kisielak*. Kraków, 2014.
7. Butler J., *Walczące słowa : mowa nienawiści i polityka performatywu*. Warszawa, 2010.
8. Chaciński Bartłomiej. *Totalny słownik najmłodszej polszczyzny*. Kraków, 2007.
9. Choińska Krystyna, Pachowicz Małgorzata. *Słownik tematyczny uczniowskiej polszczyzny*. Tarnów, 2015.
10. Dubisz Stanisław. *Historia języka polskiego – „wczoraj, dziś, jutro”*. *LingVaria*. 2010. №2.
11. Dubisz Stanisław. *Język – Historia – Kultura (wykłady, studia, analizy)*. Warszawa, 2002. T. 1.
12. Fliciński P. *Nowe związki frazeologiczne a mediatyzacja polszczyzny ogólnej*, *Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Językoznawcza*. 2007. T. 14 (34).
13. Frączek Agnieszka, Just Anna. *Język (w) transformacji – transformacja w języku*. Warszawa, 2019.
14. Jadacka Hanna. *Kultura języka polskiego. Fleksja, słowotwórstwo, składnia*. Warszawa, 2005.
15. *Język polski jako narzędzie komunikacji we współczesnym świecie / red. Jan Mazur, Małgorzata Rzeszutko-Iwan*. Lublin, 2007.

16. Język w mediach masowych / pod red. J. Bralczyka i K. Mosiołek-Kłosińskiej. Warszawa, 2000.
17. Kowalikowa J. O wulgaryzacji i dewulgaryzacji we współczesnej polszczyźnie. *Język a Kultura*. 2008. T. 20.
18. Kultura języka polskiego. Teoria. Zagadnienia leksykalne. Warszawa, 2005.
19. Literatura i język wczoraj i dziś / red. Ewa Błachowicz, Jadwiga Lizak. Rzeszów, 2007.
20. Markowski Andrzej. Kultura języka polskiego. Teoria. Zagadnienia leksykalne. Warszawa, 2005.
21. Moda jako problem lingwistyczny / pod red. nauk. K. Wojtczuk. Siedlce, 2002.
22. Ożóg Kazimierz. Polszczyzna przełomu XX i XXI wieku. Wybrane zagadnienia. Rzeszów, 2001.
23. Perspektywy współczesnej frazeologii polskiej : teoria : zagadnienia ogólne / pod red. S. Bąby, K. Skibskiego, M. Szczyszka. Poznań, 2010.
24. Poradnik językowy. №4. Warszawa, 2015. URL: http://www.poradnikjezykowy.uw.edu.pl/wydania/poradnik_jezykowy.723.2015.04.pdf
25. Słownictwo współczesnej polszczyzny w okresie przemian / red. Jan Mazur. Lublin, 2000.
26. Smółkowa T. Neologizmy we współczesnej leksyce polskiej. Kraków, 2001.
27. Waszakowa K. Przejawy internacjonalizacji w słotwórstwie współczesnej polszczyzny. Warszawa, 2005.
28. Współczesna leksyka / red. Kazimierz Michalewski. Łódź, 2001. Cz.1.
29. Współczesna polszczyzna. Stan, perspektywy, zagrożenia / red. Zofia Cygal-Krupa. Kraków - Tarnów, 2008.
30. Współczesny język polski / red. J. Bartmiński. Lublin, 2010.
31. Życzliwość i agresja w języku i kulturze / pod red. A. Dąbrowskiej i A. Nowakowskiej. Wrocław, 2005.